

Efektywność działań organizacji realizujących zadania
w ramach Funduszu Sprawiedliwości - oddziaływania prawne
instytucji pomocowych wobec osób pokrzywdzonych
przestępstwem, czyli od czego zacząć by zatrzymać
zachowania przestępcze

MARCELINA ROMANKO-SKÓRA
radca prawny/trener

Zagadnienia prelekcji:

1. Zatrzymanie przestępstwa poprzez zgłoszenie **zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.**
2. **Izolacja sprawcy** od osoby pokrzywdzonej.
3. **Jak zeznawać**, by pomóc ustalić fakt popełnienia przestępstwa?

Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa to po prostu informacja, którą każdy może przekazać Policji lub prokuratorowi, jeżeli wie o jakimś wydarzeniu lub sytuacji, która może być przestępstwem.

Forma zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa:

Pisemna

Ustna

Czy zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa można złożyć anonimowo ?

- kto jest pokrzywdzonym?
- kto jest osobą podejrzaną o stosowanie przestępstwa?
- w jakim okresie doszło do popełnienia przestępstwa objętego zawiadomieniem?
- gdzie doszło do popełnienia przestępstwa?
- na czym polegało popełnienie przestępstwa? - formy przestępstwa
- kto ma informacje o podejrzeniu popełnienia przestępstwa?
- gdzie odnotowano informacje o podejrzeniu popełnienia przestępstwa?
- czy są dokumenty potwierdzające podejrzenie popełnienia przestępstwa?

ZAWIADOMIENIE o popełnieniu przestępstwa

Treść zawiadomienia

Na podstawie art. 304 § 1 kpk wnoszę o wszczęcie i przeprowadzenie dochodzenia w sprawie psychicznego i fizycznego znęcania się przez ..... urodzonego ..... r. w ....., zam. ul. ...., syna ..... i ..... nad żoną ..... od grudnia 2008 r. (daty bliżej nie ustalonej) do chwili obecnej polegającego na:

- bezpodstawnym zarzucaniu zrad
- bezpodstawnym wszczynaniu awantur; w tym w miejscu pracy pokrzywdzonej;
- dokonywaniu przesłuchań pokrzywdzonej na okoliczność zrad jakich rzekomo miała się dopuszczać pokrzywdzona ze swoim przełożonym;
- sprawdzaniu bielizny pokrzywdzonej, w szczególności oddawaniu bielizny pokrzywdzonej do ekspertyzy na okoliczność ustalenia pochodzenia „spermy” , traktowaniu każdej plamy na ubraniu jako plamy spermy;
- wyzywaniu słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe tj. „kurwa”, „zdzira” „śmieć”, „pierdoli się z każdym na lewo i na prawo”, „wywłoka”, „suka”;
- kierowaniu gróźb „zniszczę cię”, „wziąć noża i łeb upierdolić” , twierdzi, że „mafia zrobi za niego robotę”, „obedrę z honoru, godności i zostaniesz z gołą dupą”
- śledzeniu, kontrolowaniu telefonu, sprawdzaniu bilingów , kontrolowanie przebiegu licznika w samochodzie,
- wyganianiu z domu;
- popychaniu;

- szarpaniu (chwytając za głowę i potrząsając nią);
- poniżaniu;
- wymyślaniu historii
- uderzaniu ręką w głowę (w dniu ..... r. gdy pokrzywdzona siedziała, sprawca uderzył ją ręką w głowę, co spowodowało utratę przytomności i interwencję Pogotowia Ratunkowego)
- nagrywaniu, podsłuchiwaniu;
- zakazywaniu kontaktów z rodziną i znajomymi

Powyższych zachowań ..... dopuszczał się w miejscu zamieszkania.

Działania ..... mają charakter ciągły i ukierunkowany w całości na zastraszanie i poniżenie pokrzywdzonej . Sprawca, którą bez wątplenia jest ..... swoim zachowaniem modelowo wyczerpuje znamiona czynu zabronionego z art. 207 § 1 kk.

Mając na uwadze powyższe okoliczności wnoszę o ściąganie i ukaranie ..... za popełnienie wobec żony ..... czynu zabronionego z art. 207 § 1 kk.

Wnoszę o:

1. wezwanie i przesłuchanie w charakterze świadków:
  - a) ....., zam. ....
  - b) ....., zam. .... (w miejscu zamieszkania świadka przy pomocy prawnej właściwej jednostki Policji)
- na okoliczność: znęcania się fizycznego i psychicznego ..... nad pokrzywdzoną oraz negatywnych następstw doświadczanej przemocy w zachowaniu pokrzywdzonego.

Wniosek o ściganie

Wniosek o ściganie to pewnego rodzaju prośba, skierowana najczęściej do Policji lub prokuratora, by zajęli się daną sprawą. Wniosek jest niezbędny, by Policja mogła podjąć odpowiednie działania zmierzające do ukarania sprawcy przestępstwa, które jest wprawdzie ścigane z urzędu, ale dla prowadzenia postępowania i ukarania sprawcy jest dodatkowo wymagany wniosek pokrzywdzonego.

Niektóre przestępstwa są dlatego ścigane na wniosek, żeby dać wybór osobie pokrzywdzonej, czy chce aby sprawca takiego przestępstwa został pociągnięty do odpowiedzialności – często sprawcami są członkowie najbliższej rodziny (por. art. 12 kpk)

Sposoby izolacji sprawcy od pokrzywdzonego

Na etapie postępowanie przygotowawczego i kolejno w toku sprawy sądowego wobec oskarżonego (a w postępowaniu przygotowawczym wobec osoby, której przedstawiono zarzuty) można stosować tzw. środki zapobiegawcze. Środki te mają na celu **zapobiegnięcie popełnieniu nowego, ciężkiego przestępstwa**, a także mają na celu **ochronę pokrzywdzonego** przed ewentualnym dalszym działaniem sprawcy.

Tytułem środka zapobiegawczego można oddać oskarżonego pod dozór Policji. Oddany pod dozór ma obowiązek stosowania się do wymagań zawartych w postanowieniu sądu lub prokuratora. Obowiązek ten może polegać na:

- zakazie opuszczania określonego miejsca pobytu,
- zgłaszaniu się do organu dozoru w określonych odstępach czasu,
- zawiadomianiu organu dozoru o zamierzonym wyjeździe oraz o terminie powrotu,
- **zakazie kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami,**
- **zakazie przebywania w określonych miejscach,**
- inne ograniczenia swobody oskarżonego, niezbędne do wykonywania dozoru (katalog otwarty).

Sposoby izolacji sprawcy od pokrzywdzonego

Jednym ze środków zapobiegawczych mających na celu faktyczną izolację sprawcy od pokrzywdzonego jest **nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego**:

- stosowany jest wobec: oskarżonego zamieszkującego wspólnie z pokrzywdzonym,
- przesłanka: uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy, zwłaszcza gdy popełnieniem tego przestępstwa groził,
- w postępowaniu przygotowawczym ten środek stosuje Prokurator na wniosek Policji lub z urzędu,
- środek ten stosuje się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące z możliwością przedłużenia przez Sąd na dalsze okresy nie dłuższe niż 3 miesiące (może być ich więcej niż jeden),
- oskarżonemu, na jego wniosek, można wskazać miejsce pobytu w placówkach zapewniających miejsca noclegowe.

Sposoby izolacji sprawcy od pokrzywdzonego

W razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym przemocy przeciwko osobie najbliższej Sąd może orzec środki karne:

- obowiązek powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (1-15 lat),
- zakaz kontaktowania się w określonymi osobami (1-15 lat),
- zakaz zbliżania się do określonych osób (1-15 lat) (*Sąd wskazuje odległość od osób chronionych, którą skazany obowiązany jest zachować*),
- zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu (1-15 lat),
- nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (1-10 lat).

WAŻNE: obowiązek lub zakaz obowiązuje od uprawomocnienia się orzeczenia, okres na który środek orzeczono nie biegnie w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, chociażby orzeczonej za inne przestępstwo.

Definicja świadka

Świadek - osoba fizyczna, która została wezwana przez organ procesowy w celu złożenia zeznań dotyczących okoliczności rozpatrywanej sprawy, o których wiedzę posiada i która ma znaczenie dla danego rozstrzygnięcia.

Fakt główny - okoliczności objęte znamionami typu czynu zabronionego.

Fakt uboczny - okoliczności, na podstawie których można wnioskować o fakcie głównym.

Prawa świadka:

- prawo odmowy składania zeznań (art. 182 kpk),
- prawo do uchylenia się od odpowiedzi na niektóre pytania (art. 183 § 1 kpk),
- prawo do przesłuchania z wyłączeniem jawności (art. 183 § 2 kpk),
- prawo do swobodnej wypowiedzi (art. 171 kpk),
- prawo do anonimizacji danych (art. 148 a kpk),
- prawo do zachowania w tajemnicy danych świadka (świadek anonimowy, świadek incognito – art. 184 kpk),
- prawo wzmożonej ochrony świadka (art. 245 kk),
- prawo do zwrotu poniesionych kosztów z tytułu wezwania i stawienia (art. 618 a-e kpk),
- prawo do pomocy psychologicznej (art. 10 ustawy z dn. 28/11/2014 o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka).

Obowiązki świadka

- obowiązek stawiennictwa na wezwanie,
- obowiązek złożenia zeznań,
- obowiązek zeznawania prawdy i nie zatajania prawdy.

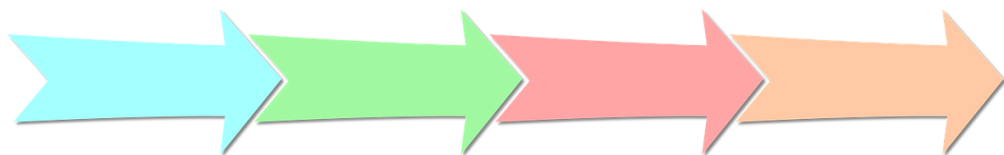
Etapy przesłuchania świadka w postępowaniu przygotowawczym

- pouczenie o prawach i obowiązkach,
- zebranie danych o osobie,
- ustalenie miejsca zamieszkania świadka: na podstawie dokumentu tożsamości lub pisemnego oświadczenia świadka (jeżeli nie np. nie posiada przy sobie dokumentu tożsamości) (art. 191 § 1a kpk),
- swobodna wypowiedź świadka,
- pytania od organu prowadzącego czynność/ innych uczestników czynności,
- zapoznanie się z protokołem i potwierdzeniem podpisem zgodności protokołu z treścią złożonych zeznań.

Etapy przesłuchania świadka na etapie postępowania sądowego

- pouczenie o prawach i obowiązkach,
- zebranie danych o osobie,
- swobodna wypowiedź świadka,
- odczytania zeznań złożonych podczas postępowania przygotowawczego,
- pytania od sądu, prokuratora, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, oskarżyciela posiłkowego, obrońcy oskarżonego oraz oskarżonego.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

FUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Projekt „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzony Przystępem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Grafiki użyte w prezentacji:

<https://pixabay.com/pl/photos/pytanie-znak-zapytania-pomoc-2309040/>

<https://pixabay.com/pl/photos/bia%C5%82y-m%C4%99%C5%BCczyzna-model-3d-odosobniony-1834119/>

<https://pixabay.com/pl/photos/pytanie-znak-zapytania-pomoc-2309042/>

<https://pixabay.com/pl/photos/dokument-umowa-dokumenty-podpisywa%C4%87-428331/>

<https://pixabay.com/pl/vectors/paragraf-prawo-kodeks-ikonka-info-2031549/>

<https://pixabay.com/pl/vectors/oficer-policji-kobiet-policja-311858/>

<https://pixabay.com/pl/vectors/ostrze%C5%BCenie-uwagi-znak-drogowy-146916/>

<https://pixabay.com/pl/vectors/m%C5%82otek-s%C4%85d-prawa-prawo-1278402/>

<https://pixabay.com/pl/vectors/walizka-stary-podr%C3%B3%C5%BCy-podr%C3%B3%C5%BCnik-160345/>

<https://pixabay.com/pl/illustrations/ikona-p%C5%82aska-s%C4%85d-domu-2835440/>

<https://pixabay.com/pl/vectors/ust-prawa-klauzula-regu%C5%82a-jura-1485228/>

<https://pixabay.com/pl/vectors/strza%C5%82ki-diagram-proces-2027262/>

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

FUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Projekt „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzony Przepięstewem jako narzēdzie zwiēkszenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osēb pokrzywdzonych przepięstewem oraz osēb im najbliēszych” wspēfinansowano ze srodkōw Funduszu Sprawiedliwosci, ktōrego dysponentem jest Minister Sprawiedliwosci.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

FUNDUSZ SPRAWIEDLIWOŚCI

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

WSPÓŁFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
**FUNDUSZU
SPRAWIEDLIWOŚCI,**
KTÓREGO DYSPOONENTEM JEST
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

**STANDARYZACJA
ŚWIADCZONEJ POMOCY
W RAMACH SIECI POMOCY
POKRZYWDZONYM
PRZESTĘPSTWEM**

STOWARZYSZENIE WSPIERANIA AKTYWNOŚCI
B O N A F I D E S

tel. 535 000 523 / 783 510 310
standardy@stowarzyszeniebonafides.pl
www.wysokiestandardy.pl
www.stowarzyszeniebonafides.pl
PODARUJ NAM 1% PODATKU
KRS: 0000168509

